

Neuromuskulära sjukdomar

Uppföljningsmått för årlig uppföljning av nationell
högspecialiserad vård

Uppföljningsmått för årlig uppföljning av nationell högspecialiserad vård

Lagen för en ny beslutsprocess för den högspecialiserade vården gick igenom den 1 juli 2018. Syftet med nationell högspecialiserad vård är att koncentrera avancerad hälso- och sjukvård till upp till fem enheter i landet för att höja den medicinska kompetensen, stärka patientsäkerheten och öka effektiviteten.

Som en del i Socialstyrelsens arbete med nationell högspecialiserad vård ingår årlig uppföljning av de nationella enheter som har tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård. Enligt propositionen ska ett litet antal indikatorer och bakgrundsmått följas upp för varje vårdområde. Uppföljningsmått ska grunda sig i den egenkontroll som de nationella vårdenheterna utför och företrädesvis tas från kvalitetsregister eller patientadministrativa system. Uppföljningsmått inom årlig uppföljning av nationell högspecialiserad vård faller inom kategorierna bakgrundsmått, tillgänglighet, medicinska resultat, patientrapporterade resultat och överrapportering. Uppföljningsmått kommer att visualiseras på Socialstyrelsens hemsida.

I detta dokument redovisas uppföljningsmått för tillståndsområde neuromuskulära sjukdomar.

Innehåll

Uppföljningsmått för årlig uppföljning av nationell högspecialiserad vård	2
Förteckning över uppföljningsmått	4
Datakällor	4
Inrapporteringsperiod	4
Bakgrundsmått 1	5
Bakgrundsmått 2	6
Bakgrundsmått 3	7
Bakgrundsmått 4	8
Bakgrundsmått 5	9
Tillgänglighetsmått	10
Resultatmått	11
Patientrapporterat mått	12
Överrapporteringsmått	13
Versionshistorik	14
Bilaga 1. Definitionen av tillståndsområde neuromuskulära sjukdomar	15

Förteckning över uppföljningsmätt

Nedan tabell visar samtliga uppföljningsmätt för årlig uppföljning av nationell högspecialiserad vård (NHV). Vård som ingår i NHV-definitionen redovisas i bilaga 1. Förklarings-texter till beskrivningarna av uppföljningsmåtten redovisas i bilaga 2.

Tabell 1. Uppföljningsmätt för tillståndsområde Neuromuskulära sjukdomar

ID	Namn	Kategori
B1	Antal patienter	Bakgrundsmätt
B2	Antal patienter som genomgått diagnostisk utredning eller bedömning avseende diagnos	Bakgrundsmätt
B3	Antal diagnostiska patologiutredningar	Bakgrundsmätt
B4	Antal tolkningar av helgenom/helexomsekvensering	Bakgrundsmätt
B5	Sjukdomsmodifierande behandling	Bakgrundsmätt
T1	Tid till bedömning	Tillgänglighetsmätt
R1	Andel som fått diagnos	Resultatmätt
P1	Patienters upplevelse av att vården har anpassats efter deras behov och önskemål	Patientrapporterat mätt
Ö1	Individuell vårdplan	Överrapporteringsmätt

Datakällor

NHV-enheten samlar in uppgifter och rapporterar resultaten till Socialstyrelsen. För viss vård vid neuromuskulära sjukdomar kommer uppgifter för de mått som beskrivs här att inhämtas från lokala datakällor.

Inrapporteringsperiod

Resultat för uppföljningsmätt som beskrivs i detta dokument rapporteras in av NHV-enheterna årligen under mars månad. Behandlingsår eller det år en patient besökt NHV-enheten är det år som uppföljningsmättet redovisas för.

Bakgrundsmått 1

B1	Antal patienter
Mått	Antal patienter som bedömts eller behandlats av NHV-enhet inom definitionen för neuromuskulära sjukdomar.
Mätenhet	Antal
Syfte	Att få en bild av det totala antalet patienter. Att kunna följa utvecklingen, remitteringsmönster och patientfördelning inom nationell högspecialiserad vård.
Kategori	Bakgrundsmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Antal patienter som bedömts eller behandlats någon gång under året inom NHV-definitionen för neuromuskulära sjukdomar. <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i> I detta bakgrundsmått är mätenheten antal enskilda patienter totalt. Antal patienter redovisas separat för barn (0–17 år) och vuxna (från 18 år och uppåt).
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet, hemregion (folkbokföringsadress), kön, barn/vuxna
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter som behandlats/bedömts under föregående år (1 januari–31 december).

Bakgrundsmått 2

B2	Antal patienter som genomgått diagnostisk utredning eller bedömning avseende diagnos
Mått	Antal patienter inom definitionen som genomgått diagnostisk utredning eller bedömning avseende diagnos.
Mätenhet	Antal
Syfte	Att få en bild av antalet patienter med misstänkt neuromuskulär sjukdom där NHV-enheten är involverad i diagnostiken.
Kategori	Bakgrundsmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Antal patienter som någon gång under året genomgått diagnostisk utredning eller bedömning avseende diagnos inom NHV-definitionen för neuromuskulära sjukdomar. <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i> I detta bakgrundsmått är mätenheten antal enskilda patienter som genomgått diagnostisk utredning eller bedömning och bland dem antal patienter som utreds för misstänkt metabol/mitokondriell sjukdom. Antal patienter redovisas separat för barn (0–17 år) och vuxna (från 18 år och uppåt).
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet, barn/vuxna, antal metabola/mitokondriella utredningar (för NHV-enhet med tillstånd att utföra dessa)
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter som utretts inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras årligen i mars patienter som utretts under föregående år (1 januari–31 december).

Bakgrundsmått 3

B3	Antal diagnostiska patologiutredningar
Mått	Antal diagnostiska patologiutredningar med muskelbiopsi inom definitionen för neuromuskulära sjukdomar.
Mätenhet	Antal
Syfte	Att få en bild av antalet diagnostiska patologiutredningar med muskelbiopsi.
Kategori	Bakgrundsmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Antal diagnostiska patologiutredningar med muskelbiopsi som genomförts någon gång under året inom NHV-definitionen för neuromuskulära sjukdomar. <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet.
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter (utlämnade svar) inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter (utlämnade svar) under föregående år (1 januari–31 december).

Bakgrundsmått 4

B4	Antal tolkningar av helgenom/helexomsekvensering
Mått	Antal tolkningar av helgenom/helexomsekvensering inom definitionen för neuromuskulära sjukdomar.
Mätenhet	Antal
Syfte	Att få en bild av antalet tolkningar av helgenom/helexomsekvensering.
Kategori	Bakgrundsmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Totalt antal tolkningar av helgenom/helexomsekvensering som genomförts någon gång under året inom NHV-definitionen för neuromuskulära sjukdomar. Med tolkning avses tolkning av genotyp, dvs. bioinformatisk filtrering och tolkning av funna varianter. <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet.
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter (utlämnade svar) inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter (utlämnade svar) under föregående år (1 januari–31 december).

Bakgrundsmått 5

B5	Sjukdomsmodifierande behandling
Mått	Antal patienter som står på sjukdomsmodifierande behandling vid NHV-enheten.
Mätenhet	Antal
Syfte	Att få en bild av antalet patienter med neuromuskulär sjukdom som står på sjukdomsmodifierande behandling inom NHV.
Kategori	Bakgrundsmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Totalt antal patienter som under året påbörjat eller står på sjukdomsmodifierande behandling (såsom genetisk och stamcellsbehandling och enzymsubstitution) under uppföljning av NHV-enhet. <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet.
Kommentar	
Inrapportering:	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter under föregående år (1 januari–31 december).

Tillgänglighetsmått

T1	Tid till bedömning
Mått	Antal dagar från att patienten remitteras till NHV-enhet (registrerad remiss) till första bedömning av NHV-enheten.
Mätenhet	Tid till första bedömning i antal dagar (medelvärde och standardavvikelse, 10:e percentil, median, 90:e percentil)
Syfte	Att säkerställa att patienter får vård i tid.
Riktning	Lågt värde eftersträvas
Kategori	Tillgänglighetsmått
Typ av mått	Processmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	Patientvald väntan och olika former av remisshantering mellan regioner är faktorer utanför NHV-enheten som kan påverka tiden. I måttet ingår ej remisser inom och mellan NHV-enheter.
Teknisk beskrivning	Antal dagar från remiss av patienter till NHV-enhet (registrerad remiss) till första bedömning av patienten. Bedömning kan t.ex. vara digitalt möte eller fysiskt besök. Måttet innefattar samtliga första bedömningar av patienter under det aktuella året inom NHV-definitionen för neuromuskulära sjukdomar. <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet.
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter under föregående år (1 januari–31 december). Vid inrapportering anges också totalantalet (N) patienter data är baserade på.

Resultatmått

R1	Andel som fått diagnos
Mått	Andel patienter som har fått en neuromuskulär diagnos under året.
Mätenhet	Andel i procent
Syfte	Måttet avser att mäta i vilken mån patienterna får en neuromuskulär diagnos.
Kategori	Resultatmått
Typ av mått	Resultatmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	Allmänt hälsotillstånd och sjukdomsgrad kan variera mellan patienter, vilket kan påverka resultatet. Avsaknad av neuromuskulär diagnos kan innebära att sådan utslutits, varpå en låg andel inte nödvändigtvis innebär ett dåligt resultat.
Teknisk beskrivning	Måttet innefattar samtliga patienter som erhållit diagnos någon gång under året. Erhållen diagnos kan innebära bekräftelse eller ytterligare specificering av eventuell diagnos i remissen. <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i>
	<i>Täljare:</i> Antal enligt nämnaren som fått neuromuskulär diagnos under året
	<i>Nämnare:</i> Alla patienter som genomgått diagnostisk utredning eller bedömts avseende diagnos enligt mått B2
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet.
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter under föregående år (1 januari–31 december).

Patientrapporterat mått

P1	Patienters upplevelse av att vården har anpassats efter deras behov och önskemål
Mått	Andel patienter som upplever att vården har anpassats efter deras behov och önskemål.
Mätenhet	Andel i procent
Syfte	Att mäta patientens upplevelse av vården, delaktighet/inflytande och möjlighet att påverka besluten i den egna vården.
Riktning	Ett högt värde är eftersträvsvärt.
Kategori	Patientrapporterat mått
Typ av mått	Resultatmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Måttets population är samtliga patienter som vårdats inom definitionen under året (enligt mått B1) och som erhållit och svarat på patientenkät. Alla patienter som vårdats inom NHV för neuromuskulära sjukdomar får möjlighet att svara på en patientenkät angående hur de upplever vården. I enkäten ombeds patienten bland annat att svara på hur väl påståendet "Jag upplever att vården på NHV-enheten har anpassats efter mitt (eller mitt barns) behov och önskemål" stämmer. De svarsalternativ som finns är följande: • Stämmer inte alls • Stämmer ganska dåligt • Stämmer ganska bra • Stämmer helt • Vet inte Täljare: Antal patienter, enligt nämnaren, som svarat "stämmer helt" eller "stämmer ganska bra". Nämnare (barn): Antal patienter 0–17 år för vilka enkäten besvarats. Nämnare (vuxna): Antal patienter från 18 år som besvarat enkäten. Enheterna rapporterar också antal patienter som erhållit enkäten och antal av dessa som besvarat den (svarsfrekvens). <i>Definition av vården som ingår i tillståndsområdet redovisas i bilaga 1.</i>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet.
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2025 för patienter inom NHV-tillståndet från 1 januari tom. 31 december 2024. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter under föregående år (1 januari–31 december).

Överrapporteringsmått

Ö1	Individuell vårdplan
Mått	Andel bedömda eller behandlade patienter som erhåller en individuell vårdplan.
Mätenhet	Andel i procent
Syfte	Att säkerställa att patienten får en individuell vårdplan och mäta förekomsten av multiprofessionella bedömningar som ligger till grund för vårdplanen Att säkerställa informationsöverföring från NHV-enhet till ansvarig vårdenhet i remitterande region samt att säkerställa och visa på en trygg övergång från NHV till vården i patientens hemregion. Främja samverkan mellan NHV-enhet och remittent, öka patientsäkerheten samt förbättra vårdkedjan för patienter som behandlas inom NHV-definitionen.
Riktning	Ett högt resultat för uppföljningsmålet är att föredra
Kategori	Överrapporteringsmått
Typ av mått	Processmått
Datakälla	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Måttet innefattar samtliga patienter som bedömts eller behandlats någon gång under året inom NHV-definitionen för neuromuskulära sjukdomar. Av dessa redovisas andelen som fått (A) en individuell vårdplan, och (B) andelen som också har fått en multiprofessionell bedömning. Patienter endast bedömda med frågeställning om diagnos (populationen i mått B2) ingår ej. <i>Täljare:</i> A, Antal patienter enligt nämnaren som fått en individuell vårdplan. B, Antal patienter enligt nämnaren som förutom individuell vårdplan också har fått en multiprofessionell bedömning. <i>Nämnare:</i> Totalt antal patienter med neuromuskulär sjukdom som bedömts eller behandlats under året. Patienter endast bedömda med frågeställning om diagnos (populationen i mått B2) ingår ej.
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet.
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar detta mått för första gången i mars år 2024 för patienter inom NHV-tillståndet från 1 april tom. 31 december 2023. Därefter inrapporteras uppgifter årligen i mars för patienter under föregående år (1 januari–31 december).

Versionshistorik

Version	Ändring	Datum
1.0	Dokumentet är nytt	2023-02-16
2.0	Gjort ett mindre förtydligande i tekniska beskrivningen i mått B2. Gjort ett mindre förtydligande angående inrapporteringen i mått B3.	2023-02-17
3.0	Lagt till patientrapporterat mått, som mäter andel patienter som upplever att vården på NHV-enheten har anpassats efter deras behov och önskemål. Mindre justeringar av terminologin har också gjorts.	2023-12-13

Bilaga 1. Definitionen av tillståndsområde neuromuskulära sjukdomar

Följande utgör nationell högspecialiserad vård

Muskelbiopsidiagnostik (patologiutredning) och tolkning av helgenom/helexom sekvensering i samband med utredning av misstänkt neuromuskulär sjukdom.

Bedömning och eventuell fortsatt diagnostisk utredning, vid misstänkt neuromuskulär sjukdom där diagnos inte kunnat fastställas.

Med neuromuskulär sjukdom avses sjukdomar med primär sjukdomsprocess i någon del av den motoriska enheten: i framhornscellerna, i perifer nervtråd, i ändplattan eller i själva muskeln.

Bedömning och upprättande av uppföljningsplan efter behov vid viss neuromuskulär sjukdom.

Rekommendation om och uppföljning av sjukdomsmodifierande behandling (såsom genetisk och stamcellsbehandling och enzymsubstitution) när sådan är aktuell vid viss neuromuskulär sjukdom.

Med *viss neuromuskulär sjukdom* avses exempelvis men inte uteslutande personer med

- ärftliga motorneuronsjukdomar såsom spinal muskelatrofi
- ovanliga och/eller komplexa fall av polyneuropatier; ärftliga former samt immunologiskt medierade former som är behandlingsrefraktära
- primära icke-inflammatoriska muskelsjukdomar
- neuromuskulära transmissionsrubbingar; ärftliga former, immunologiskt medierade former som är behandlingsrefraktära samt myastenia gravis hos barn
- metabola/mitokondriella muskelsjukdomar samt jonkanalssjukdomar med neuromuskulär manifestation.
- ataxisjukdomar med neuromuskulära manifestationer såsom Friedreich ataxi.

Definition av den vård inom neuromuskulära sjukdomar som ska utgöra nationell högspecialiserad vård. Avgränsning från ovanstående: Patienter diagnosticerade med amyotrofisk lateral skleros (ALS) bedöms och behandlas generellt inom regionala ALS-team.